

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 74 ANULU XII.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'a prin scrisori francate, adresate catre espeditor'a. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 20 Sept. (2 Oct.) 1864.

Inscraterle se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de a prenumera

la

„Telegrafulu Romanu“

pe triluniulu Octobru, Novembre si Decembre c. v. 1864.

Abonamentulu pentru Sabiu — — 1 f. 75 xr.

Pentru Transilvani'a si monarchi'a austriaca 2 f. —

Pentru Romani'a si tieri esterne — — 3 f. —

Sabiu in 17/29 Septembrie 1864.

Redactiunea si Editur'a.

Diet'a transilvana.

Siedinti'a din 24 Augustu (5 Sept. 1864.

Dupa citirea protocolului in limb'a germana, ablegatul Cosiocnei Toth depune apromissiunea si e salutat de dieta cu: Elyen! Hoch! si Sa traiasca!

Comun'a Rosi'a se plange pentru pierderea jurisdic-tiunei. (?) Se da comitetului de petitiuni.

Opidulu Resnovu se roga pentru dreptulu de a ave deputatulu seu propriu in dieta. Se da comitetului pentru legea dietala.

Comun'a Murarenii se roga a nu fi incorporata la municipiulu Naseudului, ci la alu Reghinului. Se da comitetu-lui pentru impartirea tierii.

La ordinea dilei e desbaterea speciala asupra proiectului de lege privitoriu la modificarea §§-iloru 23, 26 si 85 ai patentei urbariale din 21 Iuniu 1854. *)

La titulu proiectului comitetului Budacker propune modificarea urmatoare: Proiectu de lege, prin care se facu dis-positiunile despre rescumperarea prestatiunilor rescumpera-vere, cum si despre platirea capitalului de rescumperare si a reditului anualu de 5%. E sprijinitu.

Koronka in cuventu mai lungu propune, ca deca propunerea lui Budacker nu s'aru priimi, sa se lase afara din titulu legei provocarea la § 23 alu patentei urbariale, si §-ulu acest'a sa se inapoieze comitetului, spre a preconsult'a unu proiectu. E sprijinitu.

Puscariu nu pote partini nici decatu propunerea lui Budacker, prin carea acel'a va, ca diet'a sa nu recunosca patent'a urbariala ca lege constitutiunala. Nu va sa se lase mai afundu in intrebarea acest'a, ci va numai sa-i observe scurtu, ca dupa propunerea densului titlulu n'aru ave nici unu in-tielesu, de ore ce nu s'aru sci, de ce rescumperare, de ce prestatiuni, de ce redite anuale este vorb'a. Astfelu dar Bu-dacker nu si-aru ajunge scopulu. Prin aceea insa, ca citeza cati-va §§-i din patent'a urbariala, diet'a inca n'a recunoscutu acesta patent'a de lege constitutiunala, ci numai de lege sta-tatore, carea au intratu odata in vietia. Mai suntu si alte propositiuni, facute din partea altoru membri, precum Dr. Ratiu si a densului (Puscariu privitore la dotarea preotiloru si a dascaliloru, si deca nu ne vomu provoca la patent'a urbariala, atunci n'avemu de ce lega hotaririle nostre. In fine observa lui Koronka, ca lasandu-se afara cita-rea §ului 23, tota legea putinu aru plati; caci de si § 23 nu atinge materi'a legei, ci numai form'a, adica modalitatea cum sa se rescumperare dilerii, totusi form'a acest'a are unu pretiu respectabili pentru dileri. § 23 alu patentei cere, ca dilerii sa se rescumperare toti deodata, pecandu proiectulu regi-mului, care e totdeodata si alu comitetului, concede a se res-cumperare dilerii si unulu cate unulu. Densulu recomanda deci titlulu din proiectulu comitetului neschimbatu.

Gull propune, a se modifica titlulu legei astfelu: Pro-

*) A se vede proiectulu de lege in nrulu 72 alu „Tel. Rom.“ Red.)

iectu de lege despre efeptuirea dispositiuniloru patentei imp. din 21 Iuniu 1854, nr. 151 din buletinulu imp., privitore la rescumperarea prestatiuniloru rescumperabile. E sprijinitu.

Vajd'a propune, ca neprimindu-se propunerea lui Budacker, titlulu legei sa se faca numai la urma, dupace va fi desbatuta si priimita legea intraga. E sprijinitu.

C. Schmidt nu va sa laude patent'a urbariala, dar nici nega nu pote, ca aceea e unu faptu complinitu. Ingridirea lui Budacker n'o afla teme'nica, de orece recunoscendu ce-va ca faptu complinitu aru aproba ce s'au facutu. Legea urbariala e facuta in tempulu absolutisticu, candu regimulu ave in mana tota puterea; modificarea eii s'aru pote face numai pe calea constitutiunala, ceea ce aici nu e la tempulu, la lo-culu seu. Cumca legea nu e perfecte, recunosce regimulu in-sisi, caci altmintrea n'aru fi modificatu unii §§i. In fine re-comanda titlulu dupa proiectulu regimului. Pre Koronka lu combate, caci tocmai § 23 alu patentei trebuie schimbatu, si fostiloru jeleri trebuie data inlesnirea de a se rescumperare si unulu cate unulu. In contr'a propunerei lui Vajd'a n'are ni-micu, deca propunerea originala nu s'aru priimi. Numai in locu de: proiectu de lege, densulu aru dice: articolu de lege.

Budacker explica propunerea sea intr'acolu, ca den-sulu aru voi sa 'ncungiure, ca nu cum-va diet'a prin priimirea titlului originalu sa se para, ca aprobeza legea acest'a. Po-porulu, care nu scie 'mpregiararile de ajunsu, va cugeta, ca legea acest'a, ce-lu apasa totu mai tare, au esitu dela dieta. Apoi reflecta lui Puscariu si lui Gull.

G. Manu se declara pentru propunerea lui Vajd'a.

Rannicher, dupace diet'a in adress'a sea dto 24 Aug. 1863 a recunoscutu, ca dessarcinarea pamentului este o trebuinta imperativa, nu pote consinti cu Budacker, caci prin acest'a s'aru confunda natiunile despre alu meu si alu teu si s'aru surpa de totu creditulu tierii.

I. Balomiri a sprijinitu propunerea lui Budacker, dar acum dupace s'a convinsu de contrariulu, nu o pote par-tini. (Bravo! Haritate.) Propunerea lui Budacker ignoreza patent'a din 21 Iuniu 1854 prin aceea, ca nu face pomenire despre dens'a. Diet'a intra acum in desbaterea speciala asu-pr'a cutaroru §§-i din patent'a urbariala, dela carea nu se pote abate; ear deca Budacker n'aru recunosce patent'a, a-tunci aru trebui sa o reiepte, ceea ce acum nu are locu. De aceea partinesce propunerea comitetului.

Repr. regimului Lazaru recunosce, ca diet'a are dre-ptulu, de a trage la revisiune patent'a urbariala intraga, dar ce succesu aru ave o astfelu de revisiune, despre acest'a nu va sa vorbeasca. Cu privire la propunerea lui Budacker dice, ca comisiunei, candu i s'a datu proiectulu respectivu i s'a disu, ca sa-si dea parerea asupra §§-iloru 23, 26 si 85, ear acum i se dice, ca nu a datu operatu bunu, caci §§-ii a-cci'a trebuie sa remana afara. Du privire la propunerea lui Gull observa, ca aru fi indestulitu cu ea, deca s'aru pote pune in titlu si cugetulu lui, ca adica nu voiesce a se lasa in dis-positiuni materiale. Ear deca nu se va dice in titlu espressu, ca la ordinea dilei suntu §§-ii cutari si cutari, atunci totusi s'aru pote slobozi ore care dintre deputati si la desbaterea propositiuniloru materiale. Catu in fine pentru propunerea lui Vajda, aceea inca o afla curiosa: ca adica diet'a sa des-bata o lege, neavendu o tesa otarita, despre carea sa desbata; caci acest'a numa ne-aru departa dela firulu desbateriloru si ne-aru duce pe unu terenu, unde fiacare aru pote vorbi ce aru voi. De aceea dar partinesce propunerea regimului si resp. a comitetului.

Presied. resuma propunerea lui Budacker, propu-nera lui Koronka (nesprijinita), propunerea lui Gull si propunerea eventuala a lui Vajda.

La votare propunerea lui Budacker nu se priimesce,
propunerea lui Vajd'a nu se priimesce,
propunerea lui Gull nu se priimesce,
propunerea comitetului se priimesce.

La § 1, care se citește în toate 3 limbile,
Presied. va aduce toate 4 alineele un'a după alt'a la votare.

Domzs'a dăce, ca totu pamentulu, care se tine de dispozițiunea nobilitara, este séu alodialu séu colonialu. În sensulu patentei, ai cărei §§i 23, 26 și 85 din secțiunea 2 se iau acum la dezbateri, trece și o parte a pamentului alodialu în posesiunea fostilor incuilini. Elu nu afla legislațiunea îndreptată a luă dela domni pamentesci averea privată și a o transpune fostilor incuilini. Fiinduca patent'a urbarială s'au facutu în an. 1854, și bas'a acelu principiu în decursu de 10 ani s'au facutu mai multe hotăriri, asiă densulu este de convingere, cumca înalt'a casa trebuie să se tina strinsu de principiile stabilite în patentă. După acésta întroducere trece vorbitorulu la § 1 din proiectulu comisiunei și afla terminulu „40 de rate“ fără deosebire și privire la summele, care au de a se plăti, prelungu, prin urmare face deosebire între summele, care au de a se plăti și între termiini, în care au de a se plăti, și acésta o face atât în folosulu domnilor pamentesci, câtu și în folosulu fostilor incuilini. În privinti'a acésta face următoarea propunere: „Summele, care sunt mai mari de 200 f. să se plătescă în 30 rate, summele, care sunt mai mici decâtu 200 f. să se plătescă în 20 rate, și summele, care sunt mai mici decâtu 100 f. să se plătescă în 10 rate.“ Apoi se rōga de Presied., ca de și nu s'au cititu punctele celelalte ale §ului acéstuia, pentruca densulu au facutu o propunere pentru §-ulu întregu, să vorbésca și la celelalte puncte.

Presied. se rōga de iertare de d. regalistu, însă fiindca aci e vorb'a numai de aline'a 1 a §ului 1, asiă nu-i pōte dá licența acum'a, a vorbi despre acéstu pct., fără du-pace se va radică aline'a 1 a §ului acéstuia la vigōre de con-clusu, atunci densulu i va dá mai întâiu cuventulu. Apoi provōca pre membrii casei la sprijinirea proiectulu regal. Domsz'a, care se și sprijinesce.

Schuler-Libloy într'o cuventare fōrte lungă face la § 1 următoarea propunere: Tōte acele sarcini până acumă că prestațiuni urbariali nerescumperate séu nerescumperande, suntu rescumperavere, care pentru posessori, fatia cu supr'a-proprietarii bunului domnescu statorescu referintiele de prestațiune séu de administratiune; contractele temporali séu contractele de arenda séu de dreptu privatu prin acésta nu se atingu.

§ 2. Pretiulu constatatu alu prestațiuniloru anualu, după subtragerea contr'a — prestațiuniloru și după subtragerea unei tertialități pentru pretiulu mai micu alu prestațiuniloru urmate de sila a scadiamentelor, a speselor de incassare și administrare immultitu de 20 de ori — capitalulu de rescumperare, care se pōte plăti statorindu-se anuități de amortisatiune.“ Se rōga de înalt'a casa, acéstu amendamentu alu densulu a-lu cerne și de totu séu în parte a-lu priimí.

Presied. face înalt'a casa atenta, cumca propunerea facuta s'atinge de partea materială, care nu e la ordinea dīlei. După aceea provōca pre membrii pentru sprijinirea amendamentulu pusu de Schuler-Libloy. Se sprijinesce.

În fine declara siedinti'a ncheiata, și siedinti'a următoare o pune pe Marti'a venitoare la 9 ore, dicendu, ca va închei-a-o la 1 ora după amēdi, că comitetele să pōta continuá lucrările lor după amēdi.

Siedinti'a din 26 Augustu (7 Sept.)

După citirea protocolulu în limb'a româna, lui Brandsch se acōrdă concediu până la finea lui Septembrie. Apoi se citește o scrisōre a directiunei finantiale, prin carea cere că satulu Ieghi'a să se încorporeze la municipiulu Clusului. Se dá comitetulu pentru impartirea tieriei.

La ordinea dīlei e dezbateri specială asupra alineei 1 din proiectulu comitetulu. Vlász'a are cuventulu. Espunendu important'a cestiunei și urginti'a de a se deslegá câtu mai îngrabă, oratorulu trece la assertulu lui Domzs'a (de altmintrea nesprijinitu), ca rescumperarea prestațiuniloru pentru locurile dileresci séu alodiale aru taiá în dreptulu privatu alu aristocratiei. Densulu nu pōte lasá să trecă numai asiă assertulu acésta, care aru espune diet'a în opiniunea publică că pre un'a ce nu e condusa de spiritulu tempului presinte și de prin-

cipiele umanității. Dintre tōte amendamentele celu mai potrivitu i se pare a fi alu lui Schuler, care-lu și recomanda dietei spre priimire; ear neprimindu-se acésta, atunci partinesce proiectulu regimulu.

Presied., nefiindu însinuat alți vorbitori, va să trecă la votare; Gaitanu observa, ca 'nu e de ajunsu nume-rulu deputatoru presinti spre aducerea unui concludu; și a-deverindu-se assertulu acésta în urm'a numerării,

Gaitanu cere cuventu. Nepotendu-si face încă o idee chiară despre totu operatulu, de órece l'a priimitu numai în diu'a trecuta, dar totusi conformandu-se, ca o lege adusa pe cale absolutistica nu pōte servi dreptu basa unei legi constitutiunale, pânăcandu legea aceea nu s'a priimitu în principiu și nu s'a supusu unei revisiuni: propune următoarele: 1) a remané afara citatulu din § 1 aline'a 1; 2) după cuvintele: „ori nu se va face“, a se adauge: „pe cale legală“; căci după ordinațiunile esite sub regimulu cadutu nici o 'nvoicla privată nu avea putere, deca nu erá aprobată de directiunea fondulu de despăgubire séu facuta în fati'a tribunalulu urbarialu; 3) să se dăca, ca capitalulu de rescumperare etc. se va respunde parte prin cei îndatorati, parte prin fondulu tieriei. Pentru motivarea propuneri din urmă aduce împiegurarea aceea, că dilerii de 14 ani au platitu pe capu câte 3 f. pe totu anulu, va să dăca în 14 ani 42 f., și încă pelânga acésti'a aruncaturi în summa de 34—35 f. în fondulu desdaunării. Considerandu însă, ca dilerii au și locuri în hotaru, pentru care au platitu contributiuni și aruncaturi, asiă de regula se pōte dice, ca dilerulu au platitu în fondulu desdaunării 35—50 f. în decurgerea acéstoru ani. Fiinduca capitalulu de despăgubire pentru 52 dīle cu palmele face 145 fl., și fiinduca 43 fl. e cam a trei'a parte din 145, trebuie să dăca, ca fondulu pentru desdaunarea pamentulu datoréza cu acésti bani dileriloru și are să-i plătescă pentru ei proprietariloru. În privinti'a proporțiunei între dileri și fondu, precum și pentru aceea, că capitalulu de despăgubire să nu fia nici odata mai mare, decâtu pretiulu pamentulu dessarcinatu, va face propuneri mai tardiu. În mai multe comune se afla dileri, cari locuiescu câte 4—5 în bordee și indesati pe câte unu petecu de locu, și Ziganii mai înainte n'aveau voia de a umblá din satu în satu, ci trebuiau să se asiedie la unu locu, unde faceau proprietariulu atâtea prestațiuni, câte cereá dela ei. A despăgubi acum astfelu de prestațiuni de sila, crede ca nu e cu dreptulu, ci prestațiunile acelea aru trebui reduse numai la atât'a, încātu capitalulu rescumperării să corespunda pretiulu pamentulu dessarcinatu. (Bravo!) E sprijinitu.

Thiemann percurge indoilele, ce s'au adusu asupra operatulu comitetulu. Mai întâiu respunde la imputarea căci nu s'au facutu anuitățile, documentandu ca numai în cuventu e deosebire, ba încă proiectulu comitetulu e mai favoritoriu pentru dileri. Apoi combate propunerea, a se scadé $\frac{1}{3}$ în locu de $\frac{1}{6}$, și documentéza, ca asemenarea între locurile alodiale din Transsilvani'a, și cele dintr'alte tieri nu se potriveste, și arata mai pe largu, în ce se cuprinde deosebirea între cele și cést'a, și ca primindu-se referintiele de acolo că normative pentru noi, sōrtea jeleriloru nu s'aru îmbunătăti, ci dincontra aru deveni mai rea. Ielerii se afla preste totu în stare fōrte ticalōsa, și cu câtu se voru poté rescumperá mai curendu, cu atât'a va fi mai bine; ear deca se va scadé $\frac{1}{3}$ în locu de $\frac{1}{6}$, proprietarii se voru silí a îngreuiá câtu se pōte rescumperarea, și acésta li-aru și succede cu atât'a mai vertosu, cu câtu fōrte arareori se afla ceva scrisu în privinti'a acésta; ear a portá fostulu jeleriu processu, aru fi ruinarea lui totală.— Cu câtu pamenturile jeleresci voru trece mai multu în mâni de ómeni lucratori, cu atât'a mai bine pentru Transsilvani'a preste totu; și tocmai pentruca pamenturile jeleresci suntu mici, jelerii se voru silí a le cultivá câtu se pōte mai bine, că cu atât'a mai curendu să se pōta rescumperá. Cātu pentru propunerea aceea, că fostii dileri în parte să se rescumpe din fondulu tieriei, trebuie să marturisésca, ca de órece despăgubirea acésta se va urcă susu și aru încordá preste mesura puterile tieriei pentru unu scopu, care nu atinge interesulu tuturor locuitoriloru, asiă comitetulu lānga sarcinele cele mari de până acumă n'a mai potutu adauge și alte sarcini nouē, cu atât'a mai puțin, căci nu se scie mai înainte, câte milliōne va face acésta despăgubire. E unu lucru fatalu, a impune poporulu sarcini, și a nu scí, câtu de mari voru fi acéste sarcini. În fine câtu pentru persōnele incuiliniloru, și de acéstea s'au îngrijitu comitetulu prin aline'a 4. Și asiă se rōga, a se priimí propunerea comitetulu. (Va urmă.)

Sabin în 14/26 Sept. 1864. (Continuare și capetu.) Nu potemu scí, deca diet'a va adoptá principiulu inlesnirii administratiunei, fără privire la natiunalități, dupacum fusese

d. e. sub absolutismu, ori va decretá impartirea tierii dupa cercuri cu caractere nationale, ori in fine (ceace aru fi mai greu) va cercá a combiná aceste doue principie; noi insa remanemu pelanga parerea nostra, basata numai si numai pe adevaratul interesu alu poporului, bine sa fimu intielesi: alu poporului, nu alu amplotiloru ori alu burocratiei preste totu, ca adica dupacum sunt de amestecate referintiele topografice si etnografice ale patriei nostre, numai principiulu inlesnirii administratiunei póte duce la resolvirea multiamitóre a acestei grele cestiuni. Si tocmai de aceea ne-amu tinutu datori, a trage atentia publicului nostru asupr'a acestei impregiurari, si a provoca comunele romane, ca sa nu 'ntardie a se declará inaintea dietei, ca unde voiescu a fi incorporate? Astfelu voru implini comunele o datorintia cátra sine incesi, voru dá ocaziune si deputatiloru loru respectivi de a cunosce trebuintiele poporului si de a le aperá apoi in diet'a tierii dupa potintia, si in modulu acest'a comunele incesi voru usura deputatiloru loru positunea cea grea in acésta cauza. Dintr'alte fiindca asiá numitele teritorie nationale inca stau inlauntru cercului posibilitatii, comunele aru trebui sa stilizeze rogárilu loru astfelu, incatu la casu de infintiare de teritorie nationale sa-si reserve dreptulu de a se declará din nou.

Brasiovu in 15/27 Septembrie. Eforia gimnasiului nostru romanu, cunoscuta pentru invapaiatul zelu, cu care inaintea caus'a acestui institutu sacru, a dispusu a se serba in totu anulu o di spre amintirea punerei petrei fundamentale la acestu gimnasiu, si anume totdeun'a in Domnec'a, ce urmeza dupa diu'a S. Sofie (diu'a adeveratei puneri a petrei fundamentale). Spre a serba cu demnitate acésta insemnata di, a proiectatu urmatoarea

Program'a

despre modulu, cum sa se serbeze s. Sofia, ce cade Joi in 17, Dumineca in 20 Septembrie, ca patron'a scoliloru romanesci gr.-orientale din Brasiovu.

1. Se va tine s. liturgia, se va face parastasulu intru pomenirea binefacatoriloru repausati, potendu-se S. Liturgia o va cantá corulu muzicii vocale.
  2. Sub s. Liturgia se va tine de cátra unulu dintre Preoti unu cuventu acomodatú serbatórei.
  3. Dupa Liturgia, tinerimea studiósá atatu gimnasiala, catu si normala cu Professorii, in rendulu in care au venitu la s. Liturgie, in acelasi se voru intorce la edificiulu scolariu, precesi de flamurile sale respective, dupa densii urmeza prapurele Bisericii, apoi Preotii in ornate, apoi Representantii dela ambele Biserici, Eforia, potendu-se in rendu doi câte doi, si celalaltu poporu, si asiá vinu cu totii la scola.
  4. Aci in vestibululu Edificiului se va face santirea apei si se voru stropi clasele.
  5. Se va cantá de scolari imnulu populariu alu Imperatului si alu Archiereului.
  6. Se va tine din partea unui Professoru unu cuventu corespundiatóriu festivitati.
  7. Se voru ceti regulile scolastice.
- Spre a serba mai cu demnitate acésta memorabila di, Eforia au invitatú si pre Rev. D. Archimandritu Popasu a onora vechiulu locu alu salutariei sele activitati de Parochu si Protopopu cu presinti'a sea. (A si plecatu. Red.)

Despre Mitropolia scirile cele mai bune.

Diet'a Dalmatiei s'a deschisu in modu solenelu in 14/26 Sept. prin Gubernatorulu Br. Mamul'a. De fatia aufostu 34ablegati.

Varietati si noutati de di.

(Distinctiune.) Mai. Sea s'au induratu pregratiosu, a darni directorului de politie din Sabiu Iosifu Kirchner, pentru indelungatulu si credinciosulu servitiu ce l'a facutu, ordinulu coronei de feru de class'a III. cu iertarea taxelor.

Immomentarea lui Maiorescu se facu in Bucuresci cu mare solemnitate. La momentu se tinura 3 cuvinte funebrale: unulu de P. Eppu Dionisiu, alu doilea improvisatu de P. Veniaminu, vechiu elevu alu reposatului, alu treilea de d. A. Papiu Ilarianu. Iertandu-ne spatialu, vomu comunica si noi dintr'ensele.

Adunarea generala a Asociatiunei nationale din Aradu pentru cultur'a si conversarea poporului romanu se va tine in 13/25 si urmatoarele dile ale lunei lui Octobru a. c. Un'a dintre afacerile adunarei generale va fi si schimbarea statutelor, in cari s'aru fi observatu unele scaderi. (Intre aceste scaderi noe dela nceputu ni s'a parutu a fi chiaru titlulu si resp. scopulu Asociatiunei, adica: „Si conversarea poporului romanu“—o numire, prin carea Asociatiunea insasi se caracteriseza in ochii lumii ca o simpla casina.)—

Esaminulu de maturitate l'au facutu la gimnasiulu din Beiusiu 33, car la celu din Blasiu 35 tineri.—

D. Babesiu, dupacum ne spune „Concordia“, prin p. n. resolutiune dtó 4 Septembrie e denumitu Consiliaru actualu alu tabulei reg. din Bud'a. —

Prelegerile la academi'a c. r. de drepturi din Sabiu pe anulu 186³/₅ se voru incepe in 23 Septembrie (5 Octobru) a. c. —

Calendarulu Umoristului va esi in 20 Sept. cu vr'o 25 caricaturi. Pretiulu lui va fi 30 cr. Cuprinsulu lui promite destula materia de petrecere, pentrucá sa-lu recomandamu publiculu romanu in aceste tempuri seriose.—

(Turinulu si Florenz'a.) Pecatu Turinulu este mai intristatu pentru perderea resiedintiei regesci, si nu se póte mangaiá nici cu cele 30 mill. franci, ce i se promitu dreptu despagubire, pe atát'a e mai vesela Florenz'a, unde casele, in urm'a sciriloru telegrafice: ca ea are sa fia pe venitoriu capital'a Italiei, s'au urcatu la pretiulu duplu. —

Principatele romane unite.

Nu ne-amu insielatu nici decatu, candu diceamu in nrii trecutú, ca caletoria Domnitorului va fi salutata de poporu, mai cu sema de clacasi eliberati, cu mare bucuria. Eata ce ne spune despre acést'a unu telegramu alu „Bucimului“.

Ruginós'a in 9/21 Septembrie 1864.

„Dupace Maria Sea Domnitorulu, pe tota intinderea drumulu din Bucuresci pana'n Ruginós'a, a fostu intempinatu de gamedile clacasiloru cu urari de multiamire pentru legea rurala; astadi, pe neaseptate, ne-amu pomenitu cu gamede insemnatóre de clacasi intrandu pe tote portile Ruginósei, in numeru de siése mii, din tote partile Moldovei, cu primarii si preotii in fruntea loru.

Maria Sea aflandu, a ordonatu Colonelulu Pisotschi, ca sa mérga intre ei, si sa-i intrebe care le este nevoia ce-i aducea? Respunsulu loru a fostu, ca ei, fiindu acum scapati de tote nevoile, au venitu sa se inchine si sa multiamesca Mantuitorulu loru.

Maria Sea, invoindu-le apropiarea, s'a coboritu in mijloculu loru, si dupace a priimitu urarile care facea sa resune tote laturele, li-a datu o talmacire asupr'a lezei rurale, si totodata parintesci sfaturi si povatuiri, dicendu-le, ca, pentru a se poté bucura in viitoriu de rodulu lezei, trebuie sa fia mai multu decatu in trecutú, ómeni de buna renduie la si de o indoita harnicia, fiindu in adeveru liberi pe munc'a loru. Odata eu urarile, satenii au inchinatu Mariei Sele o pane mare purtata de siése betrani, cu sare, unu berbecu impodobitu cu cordele de trei colori, si urmatoarea adresa:

„Pré Inaltiate Dómne! Mare esti Tu Dómne! prin actulu din 14 Augustu, millióne de suflete care zaceau de seculi subt osand'a boierescului si in desevarsita seracia, adi suntu eliberati si chiamati la rendulu ómeniloru.

Bunule parinte alu plugariulu Romanu! Tu ne dai lumina, Tu ne dai vietia si Tu esti puterniculu stapanitoriu, uniculu Domnitoriu, carele ai fostu menitu de Domnedieu Santulu sa fi mantuitorulu nostru, dela copilulu din fasia pana la betranulu din cárgia. (Era tieranii saltandu de bucuria, strigau din fundulu animei, Sa traiésca Alessandru Ioann I!) Asiá, pré Inaltiate Dómne, ni-ai facutu dreptate. Ai ruptu in fine zapisulu sclaviei, ni-ai datu ogorasiulu, chrana familiei nostre, si ai facutu cá si in vetr'a tieranului sa domine liniscea si fericirea. Speranti'a de viitoriu, Tu ai desceptatu in anim'a amortita a locuitorulu satenu; si elu, cu totulu petruntu de recunoscintia pentru facatoriulu lui de bine, de la altariulu Domnediescu unde a radicaú glasu de rogaciune, alérge, vine, sa Ve intempine cu bucuria si respectu, si jura la picioarele Mariei Tale credintia, dragoste, recunoscintia eterna!

Uitate sa fia Dómne, suferintiele trecute. Nici voimu, Préinnaltiate Dómne, a sci, cine a fostu pricin'a indelungatei nostre patime in trecutú, si tréca cu tota ur'a ce i se cuvine. Anime senine incoróne pe suveranulu tierii si dela tota suflarea audia glasu de bucuria si de binecuventare!

„Sa traiésca Mantuitorulu tieranulu pontasiu!
Sa traiésca Alessandru, suveranu alu Romaniloru, dimpreuna cu Maria Sea Dómn'a, ani multi si fericiti, si in sprijinulu bratielor nostre remane la fiacare d'apururea incredintiata tari'a tronulu Marielor vóstre.

Priimesce Maria T'a, binecuventarea si juramentulu de credintia, ce venimu cu miele sa depunemu, noi preplecatii si umilitii Vostri servitori.“

Prospectu politicu.

Conventiunea intre Francia si Italia, despre carea raportaramu in nrii nostri din urma, dá ansa la cele mai felurite combinatiuni politice. Itali'a preste totu de siguru se va fi bucuratu de acestu pasu facutu in

caus'a ei, căci pentru o națiune atât de sanguinică nimic nu putea fi atât molest și neplăcut, ca o acceptare neînfruptă de câți-va ani. Cetatea Turin însă a primit această scire cu multă amarăciune, ceea ce se vede din revoltele de străde, făcute în noaptea din 9 spre 10 și cele următoare ale lui Septembrie. Lovirea între popor și milită se pare a fi fost foarte serioasă: căci, deca se poate da credința unei foi vieneză, prin spitalele din Turin jucu peste 250 cetățeni răniți. — Italienii credu firesce — cu câtu dreptu, va dovedi venitoriulu, — ca Florenz'a numai pe ôrecare tempu va fi capital'a Italiei, ear capitala definitivă în sfârșitu totuși va fi cea de multu dorită: Rom'a.

Diariile franceze dejudeca lucrulu acest'a în moduri febrile; „France“ amenință pre Austri'a, că pre ceace strica dezvoltarea și consolidarea Italiei. — Ministeriulu franceșu se ocupa cu elaborarea bugetulu pe anul venitoriu, care se va înfăptuși cam elororă că bugetu de pace.

Conferințele vieneză în caus'a dano-germana încă totu au vacanță. Caus'a se dice a fi, ca Austri'a și Prusi'a aru fi trimisu note foarte forțe la Kopenhagen, prin cari aru fi cerutu declarațiune neamanată ori într'o parte ori într'al't'a.

Imperat'es'a Rusiei eră sa se duca în 14/26 Septembrie la Darmstadt, spre a se întâlni cu Imperat'es'a Franceșilor.

Camera Serbiei (Scupcin'a), după cum amintiramu, s'au închis în 6/18 Sept., și asiă nu tînușe făr' 20 de zile (din 15/27 Aug.) Lucrulu principalu, cu care s'au ocupatu în acestu scurtu terminu, se pare a fi fostu votarea bugetulu, care că mai în tôte staturile Europei, și în Serbi'a e un'a din greutățile cele mai mari. Scirile despre revoltele din Montenegro se pară a fi fostu exagerate.

„Köln. Ztg.“ aduce o corespundință din Vienn'a dte 12/24 Sept., în carea se dice, ca Austri'a e aplicată a recunoște regatul Italiei, deca Convențiunea franco-italiană nu va avea scopu unificatiunea Italiei. La casulu acest'a Austri'a, pelânga despăgubire, va resignă la drepturile sele din Itali'a. În privința teritoriulu papalu cere dela Itali'a recunoșterea și consolidarea prin tractatu a statulu quo, mai departe recunoșterea posesoriulu austriacu din Veneti'a pentru tôte tempurile. Pre regele Victoru Emanuilu lu va recunoște Austri'a în posesoriulu țeriloru lui de acum. Motivulu acestoru concessiuni aru fi starea financiară a monarhiei. — Scirea acest'a trebuie primită cu mare rezerva.

Nr. 23—3 Publicatiune de concursu.

A. Pentru ocuparea postulu invetiatorescu la școl'a populară română gr. or. din Albașu, se deschide prin acest'a concursu până în 25 Septembrie 1864.

Emolumente suntu 200 f. v. a., lemne câte trebuie și cuartiru liberu.

B. Asemenea pentru postulu invetiatorescu la școl'a populară română gr. or. din Ponoru, se deschide prin acest'a concursu până în 25 Septembrie 1864.

Emolumente suntu 160 f. v. a., patru stângeni de lemne, cuartiru liberu și o gradină.

Doritorii de a ocupa aceste posturi suntu poștiti a-și asterne petițiunile sele până la terminulu de susu, prevediute cu următoarele documente:

a) ca au absolvitu gimnasiulu inferioru și cursulu pedagogicu în institutul diocesanu,

b) ca suntu Români de relegea gr. or.

c) ca suntu ômeni cu moralitate bună.

Ce au a se trimite pre terminulu de susu la scaunulu Protop. alu Zlatnei de susu.

Campani 20 Augustu, 1864.

Inspectorulu școlariu distr. din Protop. Campeniloru.

Ioanne Patiti'a,

Administr. protopopescu.

Nr. 28—3 Concursu,

ce se deschide la școl'a provisorie comună din Vitea inferiôra, pentru unu docente. Acesta școlă va fi numai pe anulurgatoriu provisorie comună, ear mai încolo se va organiză de școlă centrală pentru cerculu fostei 8 Compagnii granitieresci.

Salariulu pe anul acest'a provisoriu va stă din 180 f. cuartiru liberu cu 2 odăi, bucataria, pivnița, gradina de legumi, 6 orgii de lemne și 6 jugere aratură, dela concurenți se cere de documentare:

1) ca este român de legea gr. orientală,

2) testimoniulu, cumca a studiatu pedagogi'a, seu patru clase gimnasiale,

3) atestatu de botezu dela diregatori'a politică,

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

4 pe lângă limb'a română sa cunôsca și limb'a nemțiescă și cântările bisericesci.

Salariulu se va radică din Cas'a comună în tôte lun'a anticipative.

Tôte aceste documente concurenții le voru trimite celu multu pe la finitului lui Sept. a. c. cal. nou la subscriș'a deregatoriă comună.

Vitea inferiôre 4 Sept. 1864

Deregatori'a comună din Vitea inferiôra.

Nr. 33—3

Concursu.

La școl'a populară, română, ortodoxă, din Zizinu, districtulu Brășiovulu, se cere unu invetiatoru, care sa fia și cântarețu la Biserica, cu salariu anual de 80 f. v. a.

Preșisulu salariu sa primesce regulatu la sfârșitului fiacărui luni dela Diregatori'a comună pre lângă înfăptuirea cuitanței timbrate.

Pentru acestu postu vacantu se deschide concursu până la 30 Septembrie a. c. st. v.

Dreptu aceea ori care doresce a concură pentru postulu susu numitu, are a trimite în Brășiovu, la Pré On. scaunulu Protopopescu I alu Brășiovulu pre lângă petițiune timbrată cu 50 xr.

1) Atestatu ca a absolvitu cu portare bună și cu sporiu de class'a I gimnasiulu micu, și cursulu pedagogicu din Sabișu, seu celu pucinu gimnasiulu micu, și ca cunôsce tipiculu și cântările bisericesci.

2) Atestatu de botezu, ca e de confesiunea gr. or., și în fine

3) Atestatu de portare politică; și acestea până la susu prefaptulu terminu, spre a se poté asterne cei alesi din concurenți Esc. Sele, Pré șantitulu Episcopu alu Bisericei ortodoxe, pentru parintescă întarire. Zizinu 8 Septembrie 1864.

Oprea Bogdanu, Parochu. Ioann Ciceiu, curatoru.

Nr. 32—3

Concursu.

La școl'a populară, română, ortodoxă, din Darste, districtulu Brășiovulu, se cere unu invetiatoru cu salariu anual de 120 fl. v. a.

Preșisulu salariu se primesce regulatu la sfârșitului fiacărui luni dela diregatori'a comună pre lângă înfăptuirea cuitanței timbrate.

Pentru acestu postu vacantu se deschide concursu până la 30 Septembrie a. c. st. v.

Dreptu aceea ori care doresce a concură pentru postulu susu numitu are a trimite în Brășiovu la Pré Onoratu Scaunulu I. prot. alu Brășiovulu pre lângă petițiune timbrată cu 50 cr.

1. Atestatu ca a absolvitu cu portare bună și cu sporiu de class'a I. gimnasiulu micu și cursulu pedagogicu din Sabișu, seu celu puțin gimnasiulu micu.

2. Atestatu de botezu, ca e de confesiunea gr. orientală, și în fine

3. Atestatu de portare politică; acestea până la susu prefaptulu terminu, spre a se poté asterne cei alesi din concurenți Escelentiei Sele Pré Șantitulu Episcopu alu Bisericei ortodoxe, pentru parintescă întarire. Darste 8 Sept. 1864.

Tom'a Bersanu, Parochu. George Mesioța, Curatoru.

Nr. 22—2

CITATIE EDICTALĂ.

Elen'a Davidic'a legiuit'a soție a lui Nicolae Oagă amădoi din Bodola (Budila) Comitatulu Albei de susu Cerculu Hegișulu, carea de 6 ani de zile s'au parasitu cu necredință pre numitului seu soțiu și au prebegitu în lume, prin acest'a se sorocesce, că în terminu de unu anu și o di, dela datulu de fatia, negresitu sa se prezenteze înaintea șantitulu Scaunulu Protopopescu, spre a stă fatia la judecată, pentru ca la dincontra, procesulu din partea barbatulu ei asup'a ridicatu, și fără de dens'a se va hotari, amesuratu Canoanelor Sfinței Bisereci Ortodoxe greco orientale.

Scaunulu Protopopescu greco res. alu tractulu Hidvegulu.

Elôpatak 15. Augustu 1864. Ioann Mog'a, Protopopu.

Nr. 20—2

EDICTU.

Ioann Tom'a Costandinu, din Turchesiu, în Ardêlu, de relegea gr. or. a parasitu pe legiuit'a sea soția Ecaterin'a Nicolae Bidu, din Brășiovu, de legea ortodoxă, de 10 ani de zile, nedandu celu mai micu semnu de ubicatiunea lui.

Deci mai susu numitului parasitoriu prin acest'a se sorocesce, că dela dat'a de mai josu în unu anu și o di sa se înfaciesiedie negresitu înaintea Scaunulu Protopopescu I alu Brășiovulu, căci la din protiva se va dá hotarire la acti'a socii lui și în lipsa-i.

Brășiovu 7. Augustu 1864.

Ioșifu Baracu, Adm. prot. int. alu Brășiovulu.

Editor'a și tipariulu tipografiei diocesane.